

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Шосткинський інститут Сумського державного університету
Фармацевтична компанія «Фармак»
Управління освіти Шосткинської міської ради
Виконавчий комітет Шосткинської міської ради

ОСВІТА, НАУКА ТА ВИРОБНИЦТВО: РОЗВИТОК ТА ПЕРСПЕКТИВИ

МАТЕРІАЛИ III Всеукраїнської науково-методичної конференції

(Шостка, 19 квітня 2018 року)

Суми
Сумський державний університет
2018

ПРАКТИКА ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЯК РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОЇ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА НА УРОКАХ ОСНОВ ЗДОРОВ'Я

О.В.Синиця

Шосткинська загальноосвітня школа I–III ступенів № 4

elesinica68@gmail.com

«Школа має стати противагою суспільству, яке молиться на технології та проповідує суцільне споживання. Її завдання – допомогти дітям усвідомити сенс і цінності життя. Школа має стати адвокатом дітей за всього розмаїття і складності їхніх характерів. Педагогіка покликана вказувати дітям шляхи, ставши на які вони навчаться бути відповідальними, розвинути у собі самостійність і незалежність».

У початковій школі практику формування здоров'язбережної компетентності запроваджують насамперед через предмет «Основи здоров'я». Завдяки викладанню цього предмета можна досягти певні результати з використанням сучасних педагогічних технологій.

Ми можемо подарувати учням особливий час і місце у школі. Запрошуючи дітей сісти в коло й обмінятися думками, ми наслідуюмо давні традиції, які існують у багатьох культурах світу, – організувати своєрідне коло, де кожен має змогу висловитися з приводу будь-якої проблеми і вислухати думки інших.

Ми можемо допомогти дітям відчути єднання з групою. Багатьом дітям складно зосередитися на навчанні. Наявність хоча б одного друга підвищує самооцінку дитини, нормалізує рівень стресу, сприяє успішній соціалізації та адаптації до нових умов.

Ми можемо дати дітям «точку опори». Допомагаючи усвідомити цінності й пріоритети, ми наставляємо їх на правильний шлях, вчимо уникати невинуватих ризиків і створених ними самими проблем.

Ми можемо навчити дітей приймати рішення і діяти з позицій здорового глузду. Розвиваючи в учнів ці навички, ми вчимо їх всебічно аналізувати си туації, зважувати альтернативи, робити вибір і брати на себе відповідальність за його наслідки.

Ми можемо навчити дітей протистояти негативному соціальному тиску. Своєчасно тренуючи навички відмови, ми вчимо їх протидіяти маніпуляціям, підвищуємо стійкість до пропозицій, які можуть спричинити проблеми. Розвиваючи навички критичного мислення, ми вчимо дітей довіряти лише достовірним джерелам інформації, ефективно протидіяти негативним інформаційним впливам, пропаганді ненависті й насилля.

Ми можемо навчити дітей керувати стресами. Для відновлення психологічної рівноваги в умовах інтенсивного навчального процесу особливо важливо вміти розподіляти час, відпочивати й розслаблятися душею і тілом.

Ми можемо показати дітям, як можна жити у світі без насилля. Навчаючи учнів спілкуватися і розуміти одне одного, ми допомагаємо їм набути досвіду мирного розв'язання конфліктів, пошуку консенсусу чи компромісів. Ми здатні пробудити в дітей інтерес до того, що відчувають і як думають інші люди, розвинути у них толерантність і співчуття.

Ми можемо вселити у дітей надію. Розвиваючи у них навички позитивної самооцінки, ми найбільше допомагаємо дітям, які змушені дорослішати у складних життєвих бставинах. Переконаючи, що їхня доля – у їхніх руках, ми захищаємо дітей від негативного впливу оточення, яке, можливо, щодня нагадує про відсутність життєвих перспектив.

Усі ці завдання можуть здаватися надто складними для школи, яку дехто сприймає лише як місце, де учні здобувають знання. Однак сучасний випускник має бути не

лише освіченою, а й добре вихованою, гармонійно розвинутою та стійкою особистістю, яка знає, чого хоче в житті і як цього досягти. І починати реалізовувати ці завдання треба з перших днів навчання дитини у школі.

Серед пріоритетних напрямів розвитку освіти є пропаганда здорового способу життя, формування здоров'язбережної компетенції. Тому, беручи до уваги те, що на здоров'я школярів впливає інтенсифікація навчального процесу, несприятливі соціально – економічні умови, екологічна ситуація, необхідно вживати спеціальні заходи щодо збереження і зміцнення здоров'я школярів, створення здоров'язберігаючих умов навчання та виховання, перетворення звичайної школи на Школу сприяння здоров'ю.

Навчити дітей берегти і зміцнювати своє здоров'я – одне з найважливіших завдань сучасної школи, яке має стати атрибутом будь-якого освітнього процесу у навчальному закладі і поза його межами. Практика показує, що процес формування свідомого ставлення до власного здоров'я потребує обов'язкового поєднання інформаційного й мотиваційного компонентів із практичною діяльністю учнів. Діяльність учителя щодурочно повинна бути орієнтована на формування в дітей стійкої позиції, що передбачає визначення цінності здоров'я, почуття відповідальності за збереження й зміцнення власного здоров'я.

У своїй роботі я використовую принципи, через які можлива реалізація соціальної складової здоров'я:

Принцип активності. Для досягнення поставлених цілей кожен учень повинен брати активну участь у процесі спілкування та активно взаємодіяти з іншими.

Принцип відкритого зворотнього зв'язку. Забезпечення можливості висловлення учасниками групи думок, ідей чи заперечень щодо поставлених завдань.

Принцип експериментування. Забезпечення активного пошуку учнями нових ідей та шляхів вирішення поставлених завдань

Принцип довіри у спілкуванні. Саме на це спрямовано спеціальну організацію групового простору в ході проведення занять: звичайно використовуваний у роботі прийом розташування учня і вчителя по колу обличчям один до одного, для того щоб змінити в учнів стереотипну установку й уявлення про те, як повинні проводитися й організовуватися заняття і яку роль у них повинен відігравати вчитель.

Активну участь і взаємодію учнів один з одним і з учителем забезпечують такі методи: відпрацювання навичок, робота в групах, інтерактивні презентації, мозкові штурми, рольові ігри, аналіз історій і ситуацій.

Звичайно, вирішення проблеми здоров'я дітей потребує пильної уваги всіх зацікавлених у цьому: педагогів, медиків, батьків, представників громадськості. Але особливе місце та відповідальність в оздоровчій діяльності відводиться освітній системі, яка повинна і має всі можливості для того, щоб зробити освітній процес здоров'язбережним.

Список використаних джерел

2. Воронцова Т. В., Пономаренко В. С. та інші. О-88 Вчимося жити разом. Посібник для вчителя з розвитку соціальних навичок у курсі «Основи здоров'я» (початкова школа): – К.: Видавництво «Алатон», 2017. – 232 с.
3. О. В. Березюк, Т. В. Воронцова, О. В. Єресько, В. С. Пономаренко, І. А. Скорбун. Організація профілактичної роботи у навчальний заклад. Посібник для адміністраторів системи освіти - Київ: - «Здоров'я через освіту», 2014. - 128 с.
4. Терно С. Чому важливо розвивати критичне мислення учнів? Історія в школах України. – 2011. - № 10. – С. 30-34